

اصول بهداشتی و عفونی بیمارستان

نویسندگان:

علیرضا عبدالحسین زاده

(دانشجوی دکترای تخصصی میکروبیولوژی و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد بناب)

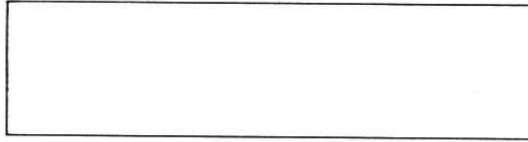
میلاذ پور داداشی

(پرسار بیمارستان رازی تبریز)

محمد رضا اسرافیلی

(دانشجوی دکترای تخصصی میکروبیولوژی)





اصول بهداشتی و عفونی بیمارستان

نویسندگان: علیرضا عبدالحسین زاده، میلاد پورداداشی، محمدرضا اسرافیلی

مؤسسه نشر سیمرغ آسمان آذرگان

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

چاپ و لیتوگرافی: چاپ فاطر

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۸۲-۴۱۶-۷

آدرس: کرج، جاده ملارد، گلستان ۴۳، ساختمان دیبا، واحد ۲۹ - کد پستی: ۳۱۶۶۹۳۶۸۶۹

 www.ketab.ir

پیش گفتار

بیمارستان یک موسسه پزشکی است که با استفاده از امکانات تشخیصی، درمانی، بهداشتی، آموزشی و پژوهشی به منظور درمان و بهبودی بیماران سرپایی و بستری بصورت شبانه روزی تأسیس می‌گردد و آسایش و ایمنی بیماران و کارکنان خود را تأمین می‌کند.

بهداشت محیط بیمارستان شامل کلیه اقداماتی است که از انتقال عوامل بیماربرای محیط خارج به داخل بیمارستان و بالعکس جلوگیری می‌کند. بنابراین عوامل محیطی همچون آب، فاضلاب، زباله، هوا، غذا و ... باید به نحوی کنترل شوند تا علاوه بر ایجاد محیطی سالم و بهداشتی، به بهبود بیماران نیز کمک نماید.

با توجه به تعریف بهداشت محیط و مسئولیت فردی در برابر سلامت افراد جامعه، رعایت مسائل بهداشتی در محیط کار بیمارستانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌گردد. از این رو بهداشت محیط بیمارستانها رابطه مستقیمی با میزان شیوع عفونتهای بیمارستانی داشته که رعایت این امر به عهده بخش خدمات و نیز پرسنل شاغل می‌باشد. با توجه به واگذاری خدمات به بخش خصوصی و پدید آمدن سطح آگاهی افراد به کار گمارده شده نسبت به خطرات کاری موجود در راستای کاهش عفونتهای بیمارستانی آموزش و نظارت از جایگاه ویژه‌ای برخوردار می‌گردد.

عفونت های بیمارستانی همواره یکی از مشکلات عمده بهداشتی و درمانی بوده، و روز به روز اهمیت بیشتری یافته و نظام های سلامت کشورها را به چالش جدی برانگیخته است. افزایش بیمارستان ها، ظهور بیماری های نوپدید و بازپدید، افزایش روزافزون مقاومت میکروبی و نیاز به خدمات متنوع پزشکی، بروز عفونت های بیمارستانی ناشی از خدمات درمانی را اجتناب ناپذیر کرده است. بنابراین کنترل عفونت های بیمارستانی هم اکنون یک اولویت جهانی محسوب می شود. عفونت های بیمارستانی از سه جنبه ی ابتلا، میرایی و هزینه دارای اهمیت می باشد، بدین معنی که این عفونت ها علاوه بر مرگ و میر و ایجاد عوارض، با افزایش مدت بستری، موجب افزایش قابل توجه هزینه های خدمات درمانی شده و در نهایت سبب نارضایتی گیرندگان خدمات می گردد.

فهرست

۵.....	پیش گفتار
۱۱.....	مقدمه
۱۲.....	فصل اول: اصول بهداشتی محیط بیمارستان
۱۳.....	بیمارستان
۱۴.....	هدف بهداشت محیط
۱۴.....	تعریف بهداشت محیط (ENVIRONMENTAL HEALTH)
۱۶.....	سازمانهای مرجع در بهداشت محیط:
۱۶.....	قوانین و استانداردهای بهداشت محیط در بیمارستان:
۱۶.....	ارزیابی زیست محیطی بیمارستان
۱۶.....	خدمات و اقدامات واحد بهداشت محیط بیمارستانی (شرح وظایف مصوب کارشناس بهداشت محیط بیمارستان)
۱۷.....	بخش اول: بهداشت ساختمانی بیمارستان
۱۹.....	استانداردهای ساختمانی بهداشت محیط بیمارستان
۱۹.....	اصول کلی بیمارستان
۲۰.....	انتخاب محل
۲۰.....	محل استقرار ساختمان بیمارستان
۲۰.....	مساحت بیمارستان
۲۰.....	جنس کف
۲۱.....	پیشگیری از حریق
۲۱.....	پیشگیری از سروصدا
۲۱.....	راهروها
۲۱.....	پله ها
۲۲.....	درها
۲۲.....	آسانسور
۲۲.....	نور و پنجره
۲۳.....	سیستم های تهویه در بیمارستان
۲۴.....	محدوده دما، هوای تازه، چرخش هوا و فشار نسبی هوا در فضاهای بیمارستانی:
۲۴.....	اتاق کار تمیز
۲۵.....	اتاق کار کثیف
۲۵.....	سیستم های سرمایش و گرمایش در بیمارستان

سیستم اول.....	۲۵
سیستم دوم.....	۲۶
نظافت یخچال‌ها.....	۲۷
دستورالعمل شستشوی سطوح‌های زباله.....	۲۸
دستورالعمل شستشو و نظافت ابزار بخش.....	۲۹
نکات بهداشتی که پرسنل خدمات باید به آن توجه نمایند.....	۲۹
دستشویی، توالت و حمام.....	۳۰
چیدمان قسمت‌ها و گردش کار.....	۳۰
بخش دوم: بهداشت بخش‌های درمانی بیمارستان.....	۳۱
استفاده از ضدعفونی کننده ها و گندزداها در بیمارستان.....	۳۲
تعاریف و اصطلاحات.....	۳۲
تفاوت گندزداها و ضدعفونی کننده ها.....	۳۳
تقسیم بندی وسایل پزشکی و جراحی.....	۳۴
چه عواملی در انتخاب روش گندزدایی سطوح محیطی تاثیرگذار هستند؟.....	۳۶
بخش سوم: اصول بهداشت محیط در بیمارستان.....	۳۷
نظافت محیط بیمارستان.....	۳۷
مدیریت پسماند پزشکی در بخش‌های بیمارستان.....	۳۸
تعاریف مدیریت پسماندهای پزشکی.....	۳۸
تعریف و طبقه بندی پسماندهای پزشکی.....	۳۹
پسماند عفونی.....	۳۹
پسماند شیمیایی دارویی.....	۳۹
پسماند های تیز و برنده.....	۴۰
پسماند های عادی.....	۴۰
اتاقک نگهداری موقت پسماندها.....	۴۱
نحوه دفع نهایی پسماندها.....	۴۱
اصول تفکیک پسماندهای پزشکی.....	۴۱
۱- پسماندهای عفونی.....	۴۱
۲- پسماندهای نوک تیز و برنده.....	۴۲
۳- پسماندهای دارویی و شیمیایی.....	۴۲
۴- پسماندهای عادی (خانگی).....	۴۲
جمع آوری پسماندها.....	۴۳
حمل پسماندها در داخل بیمارستان.....	۴۳

۴۴	ذخیره و نگهداری موقت پسماندها
۴۵	بی خطر سازی، تصفیه و امحاء
۴۵	پسماندهای سایتو توکسیک
۴۷	استفاده از وسایل حفاظت فردی در واحد پسماند
۴۹	فصل دوم: عفونت های بیمارستانی
۵۰	تعریف واژه ها
۵۱	عفونت بیمارستانی (HOSPITAL-ACQUIRED INFECTION)
۵۶	درمان
۵۶	تاریخچه عفونت بیمارستانی
۵۸	اهمیت عفونت بیمارستانی
۵۹	عفونت های باکتریایی بیمارستانی
۶۰	عفونت بیمارستانی خون یا سپیس
۶۱	عفونت زخم پس از انجام عمل جراحی
۶۱	علائم و نشانه های عفونت زخم
۶۲	شباهت ها و تفاوت های عفونت های باکتریایی و ویروسی
۶۲	بیماری های شایع ویروسی
۶۲	علائم عفونت های باکتریایی و ویروسی
۶۲	باکتری ها چه ویژگی هایی دارند؟
۶۳	مهمترین ویژگی های ویروس ها
۶۴	عفونت های باکتریایی و ویروسی چگونه تشخیص داده می شود؟
۶۴	تشخیص عفونت های باکتریایی
۶۶	آنتی بیوتیک و مقاومت آنتی بیوتیکی
۶۸	چرا باید نگران مقاومت باکتریایی باشیم؟
۶۸	چرا باکتریها به دارو مقاوم می شوند؟
۶۸	چگونه می توان از پدیده ی مقاومت آنتی بیوتیکی جلوگیری کرد؟
۶۹	عوامل ایجادکننده مقاومت دارویی
۷۰	درمان عفونت های باکتریایی و ویروسی
۷۱	داروهای گیاهی جهت رفع مشکلات تنفسی
۷۲	درمان بیماری کرونا با طب سنتی
۷۶	راه های انتقال میکروارگانیسم ها
۷۶	کنترل انتقال عفونت از طریق هوا

مقدمه

بیمارستانها و مراکز درمانی را می توان از مراکز عمومی دانست که در آن جا خدمات درمانی بهداشتی به مراجعین ارائه می گردد. این مراکز به منظور بازگشت سلامت بیماران تلاش می نمایند که در صورت نداشتن شرایط اصولی و بهداشتی و تحت شرایطی تلاش کارکنان موثر واقع نگردیده و نه تنها در بهبود مراجعین و بیماران مشمر ثمر واقع نمی شود بلکه می تواند اثرات نامطلوب و سوء نیز در بر داشته باشد.

نتیجه مطلوب در مراکز درمانی و بهداشتی هنگامی حاصل می گردد که تلاش کارکنان در محیطی بهداشتی، استاندارد و قابل قبولی انجام پذیرد. اگر وضعیت ساختمانی شامل : ساختار، پنجره ها، تهویه، نحوه جمع آوری و دفع فاضلاب و سرویس های بهداشتی، محل اختصاص داده شده به جایگاه موقت زباله، آب مصرفی و حتی انتخاب و تخصیص اتاق ها در جهات مختلف به منظور ارائه خدمات بهداشتی و درمانی هدفمند نبوده و بر اساس کار کارشناسی انجام نگرفته باشد بازدهی مطلوب نداشته و احتمال عاید شدن نتیجه منفی و غیر منتظره نیز وجود خواهد داشت. عکس قضیه فوق نیز صادق است.

بدین معنا که چنانچه احداث این مراکز بر اساس استاندارد های جهانی و با پیشرفته ترین وسایل و ابزار نیز مجهز شده باشد و لیکن از نیروهای نا کارآمد و آموزش ندیده و یا از افراد بی تعهد و سود جو استفاده گردد باز نتیجه مطلوب عاید نخواهد گردید. با توجه به این که افراد شاغل در این قبیل مراکز بیش از سایرین در معرض خطر ابتلا به بیماری های واگیردار قرار دارند لذا در صورت نا امن بودن و آلوده بودن محیط، سلامت کارکنان و حتی بیماران و مراجعین به طور جدی به مخاطره می افتد.

کارکنان مراکز درمانی و بهداشتی در محیط های در معرض خطر بیمارستان ها مانند آزمایشگاه، تزریقات و پانسمان، بخش های سوختگی، عفونی به کار اشتغال دارند و به ویژه افرادی که خدمات و نظافت این محیط ها را به عهده دارند بایستی از مسائل بهداشتی و مخاطرات و راههای انتقال و سرایت بیماری ها آگاهی و اطلاعات لازم و کافی داشته باشند تا هم خود را از خطرات آلوده شدن و ابتلا به بیماری ها محافظت نمایند و هم با رعایت اصول بهداشتی از انتشار آلودگی ها در محیط جلوگیری نمایند و بدین منظور و جهت تحقیق این امر کارکنان مراکز یاد شده بایستی راههای پیشگیری و جلوگیری از انتقال و سرایت آلودگی ها را کاملاً بدانند.